

Obsah

1. Úvod

aneb seznámení s Antonínem Breitenbacherem – 11

- 1.1 Kdo byl Antonín Breitenbacher – 11
- 1.2 Neznámá tvář Antonína Breitenbachera – 13
- 1.3 Breitenbacher v hledáčku historiků – 19
- 1.4 Deníky vydávají své tajemství – 20
- 1.5 Písemná pozůstalost Antonína Breitenbachera – 22
 - 1.5.1 Korespondence přijatá – 23
 - 1.5.2 Korespondence odeslaná – 24
- 1.6 Deníky Antonína Breitenbachera z let 1915–1937 – 25
 - 1.6.1 Vnitřní charakteristika deníků – 26
 - 1.6.2 Otázka existence pátého deníku – 27
 - 1.6.3 Transkripční pravidla v citacích a ukázkách – 28
- 1.7 Trojí úskalí zkoumání Breitenbacherových osudů – 29
- 1.8 Korektura některých omylů starších prací – 31

2. Předkové Antonína Breitenbachera

aneb kořeny rodu opředěného tajemstvím (1. pol. 19. stol.) – 33

- 2.1 Příchod rodu Breitenbacherů na Moravu – 33
- 2.2 Georg Breitenbacher a Kristýna Meixnerová – 34
- 2.3 Z Uherského Hradiště do Jarošova – 35
 - 2.3.1 Starší bratr Josef (1871–1916) – 36
 - 2.3.2 Mladší bratr Jan Alois (1880–1915) – 37

3. Dětství Antonína Breitenbachera

aneb rodina a vliv rodného prostředí (1874–1892) – 39

- 3.1 Krátké seznámení s rodným Jarošovem – 39
- 3.2 Rodinné poměry a nelehké dětství – 41

4. Na gymnáziu v Uherském Hradišti

aneb boj za české gymnázium (1884–1892) – 45

- 4.1 K počátkům českého gymnázia v Uherském Hradišti – 45
- 4.2 Ve školních lavicích – 47

5. Na studiích bohosloví v Olomouci

aneb období hledání identity (1892–1896) – 51

- 5.1 Volba životní dráhy – 51
- 5.2 Formování studenta ve vztahu k historii – 54
- 5.3 Činnost „slovenského kroužku“ – 55
- 5.4 Breitenbacherovy styky s vrstevníky – 56
- 5.5 Zakončení studia a kněžské svěcení – 57

6. Příchod do Kroměříže

aneb prefektem v chlapeckém semináři (1896–1897) – 59

- 6.1 Krátké seznámení s Kroměříží – 59
- 6.2 Arcibiskupský chlapecký seminář v Kroměříži – 61
- 6.3 Breitenbacherovy počátky v Kroměříži – 64
- 6.4 Arcibiskupský archiv a knihovna – 66

7. Na studiích v Innsbrucku

aneb seznámení s modernismem (1898–1902) – 69

- 7.1 Breitenbacherův příchod do Innsbrucku – 69
- 7.2 Na přednáškách a seminářích – 72
 - 7.2.1 Zimní semestr 1899/1900 – 72
 - 7.2.2 Letní semestr 1899/1900 – 73
 - 7.2.3 Zimní semestr 1900/01 – 73
 - 7.2.4 Letní semestr 1900/01 – 74
 - 7.2.5 Zimní semestr 1901/02 – 74
 - 7.2.6 Letní semestr 1901/02 – 75
 - 7.2.7 Zimní semestr 1902/03 – 75
 - 7.2.8 Letní semestr 1902/03 – 76
- 7.3 Zapojení do akademického života – 77
- 7.4 Modernismus a vliv osvícence Gottholda Ephraima Lessinga – 77
- 7.5 Zkouškové období a promoce – 81

8. Návrat do Kroměříže

aneb neslavný pád arcibiskupa Kohna (1903–1904) – 83

- 8.1 Arcibiskup s židovskými kořeny – 83
- 8.2 Německá správa Antona Kleibera – 85
- 8.3 Kohnovo pátrání po tajemném Rectovi – 87
- 8.4 Breitenbacherův poměr ke Kohnovu episkopátu – 90

9. Profesorem arcibiskupského gymnázia

aneb Breitenbacherova pedagogická léta (1904–1914) – 93

- 9.1 Nástup arcibiskupa Františka Saleského Bauera – 93
- 9.2 Počátky Breitenbacherovy historické práce – 96
 - 9.2.1 Breitenbacherovy literární prvotiny – 97
 - 9.2.2 Písemný styk s Josefem Pekařem – 100
 - 9.2.3 Členem Komise pro vydávání moravských pramenů – 101
- 9.3 Zřízení arcibiskupského gymnázia v Kroměříži – 106
- 9.4 Breitenbacher ve vzpomínkách studentů – 107

- 9.4.1 Alois Jašek – muzejník – 109
- 9.4.2 Josef Macůrek – slavista – 110
- 9.4.3 František Dvorník – byzantolog – 111
- 9.4.4 František Švéda – legionář – 112
- 9.4.5 Josef Zeman – misionář – 114

10. První světová válka

aneb správcem arcibiskupské knihovny (1914–1918) – 117

- 10.1 Atmosféra v Kroměříži po vypovězení války Srbsku – 117
- 10.2 Odvody studentů arcibiskupského gymnázia – 118
- 10.3 Fungování arcibiskupského gymnázia v době války – 122
- 10.4 Jmenování správcem arcibiskupské zámecké knihovny – 123
 - 10.4.1 Akviziční činnost a otázka dodavatelů knih – 123
 - 10.4.2 Návštěvy v arcibiskupské zámecké knihovně – 126
- 10.5 Vznik Arcidiecézní památkové a umělecké rady – 129
- 10.6 Přeložení kardinála Skrbenského do Olomouce – 134
- 10.7 Breitenbacherova reflexe Skrbenského episkopátu – 136

11. Pod četnickou kuratelou

aneb období politické perzekuce (1917–1918) – 139

- 11.1 Formování Breitenbacherových politických postojů – 139
- 11.2 Podezření z prosrbských a proruských sympatií – 140
- 11.3 Protičeské aktivity rodiny Wechů – 141
- 11.4 Kauza Tomáše Hrobaře a policejní vyšetřování – 143
- 11.5 Breitenbacherova publikační činnost za války – 148
 - 11.5.1 Příspěvek z 2. února 1918: „K jednání o Kuronsko“ – 149
 - 11.5.2 Příspěvek z 25. května 1918: „Před třemi sty lety“ – 151
 - 11.5.3 Příspěvek z 6. června 1918: „Prorocství výsledku války již v r. 1902“ – 152
 - 11.5.4 „Austriacus Observator“ a Josef Pekař – 152
- 11.6 Poslední okamžiky války – 154

12. Poválečná euforie

aneb boj za počestění gymnázia (1918–1919) – 157

- 12.1 Oslavy vzniku Československa v Kroměříži – 157
- 12.2 Poválečná očista a Pekařova skepse – 159
- 12.3 Postoj profesorů arcibiskupského gymnázia k převratu – 160
- 12.4 Počestění arcibiskupského gymnázia – 167
- 12.5 Odpor proti arcibiskupovi Skrbenskému – 170
- 12.6 Klub úředníků arcibiskupských statků – 171

13. Léta bourání – léta tvoření

aneb boj o církevní reformy (1919–1920) – 177

- 13.1 Několik poznámek k církevní krizi na počátku republiky – 177
- 13.2 Skupina „národních kněží“ z Kroměříže – 178
 - 13.2.1 Matěj Pavlík – organizátor – 180
 - 13.2.2 Alois Spisar – teoretik – 182
 - 13.2.3 Adolf Jašek – unionista – 184
- 13.3 Breitenbacherův postoj k církevním reformám – 184
 - 13.3.1 Otázka zavádění české liturgie – 185

- 13.3.2 Otázka nuceného celibátu kněží – 185

- 13.4 Akce proti kardinálovi Skrbenskému – 188
- 13.5 Koncept reformy teologického vzdělávání – 193
- 13.6 Jmenování Františka Kordače pražským arcibiskupem – 196
- 13.7 Rozpad skupiny kroměřížských reformistů – 199
- 13.8 Hodnocení Petra Gajdíka, činovníka ČČS v Táboře – 208

14. Episkopát Antonína Cyrila Stojana

aneb arcibiskupským archivářem (1921–1923) – 213

- 14.1 Nástup „tatička“ Antonína Cyrila Stojana – 213
- 14.2 Breitenbacherova reflexe nového arcibiskupa – 214
 - 14.2.1 Arcibiskup Stojan jako šířitel unionismu – 215
 - 14.2.2 Stavba exercičního domu Stojanov – 217
 - 14.2.3 Archeologické výzkumy v okolí Velehradu – 218
 - 14.2.4 Breitenbacher a Stupavská falza – 221
- 14.3 Úmrtí Františka Snopka a Breitenbacherovo jmenování – 223
 - 14.3.1 Žádost o přidělení služebního bytu – 226
 - 14.3.2 První kroky v novém úřadu – 227
 - 14.3.3 Pořádání arcibiskupského archivu – 229
 - 14.3.4 Založení oddělení osobních pozůstalostí – 230
- 14.4 Zřízení diecézního muzea v kroměřížském zámku – 232
- 14.5 Pozemková reforma a reorganizace správy – 235
- 14.6 Otázka anonymního dopisu v kauze Nitče–Křížek – 237
- 14.7 Spor Františka Hrachovského s arcibiskupskými úředníky – 241
- 14.8 Spolupráce se sestrou Techildis Coufalíkovou – 243
- 14.9 Stojanovo úmrtí a otázka blahořečení – 246

15. Episkopát Leopolda Prečana

aneb nejplodnější tvůrčí léta (1923–1937) – 251

- 15.1 Nástup arcibiskupa Leopolda Prečana – 251
- 15.2 Změna znaku olomouckého arcibiskupství – 254
- 15.3 Odměna „arcibiskupského heraldika“ – 256
- 15.4 Obsazování kanonikátů ve světle kauzy Grimmenstein – 258
- 15.5 Dějiny arcibiskupské obrazárny v Kroměříži – 262
 - 15.5.1 Polemika s Františkem Žákavcem – 266
 - 15.5.2 Reakce Alžběty Birnbaumové – 267

16. Mezi politikou a historií

aneb sonda do politického mikrokosmu historika (1921–1933) – 269

- 16.1 Breitenbacher „předpřevratový“ a „popřevratový“ – 269
- 16.2 Tažení proti „klerikálům“ – 270
 - 16.2.1 Manifestace za katolickou školu – 274
 - 16.2.2 Alois Šebela a vykradení Rolnické Zádruhy – 278
 - 16.2.3 Zpronevěra vkladů v kroměřížské Raiffeisence – 279
- 16.3 Breitenbacherova cesta k národní demokracii – 279
 - 16.3.1 Vazby Antonína Breitenbachera na bílou emigraci – 282
 - 16.3.2 Slovensko a idea česko-slovenské vzájemnosti – 283
 - 16.3.3 Náboženská problematika Hlučínska – 288
- 16.4 Reflexe T. G. Masaryka a politiky Hradu – 291

- 16.4.1 Fašismus jako patologická sedlina – 294
- 16.4.2 Masarykova návštěva Palestiny v dubnu 1927 – 295
- 16.4.3 Prezidentské volby v květnu 1927 – 297
- 16.4.4 Vyhotovení pamětního spisu T. G. Masarykovi – 298
- 16.4.5 Masarykova návštěva Kroměříže v červnu 1928 – 299

16.5 Breitenbacherův poměr k fašistickému hnutí – 302

16.6 Moravští fašisté a Robert Mach – 303

16.7 Antisemitismus v denících A. Breitenbachera – 306

17. Kauza Rittich–Breitenbacher

aneb spor s arcibiskupem Leopoldem Prečanem (1933–1934)

– 315

17.1 Předehra – 315

17.2 Otazníky okolo minulosti Karla Ritticha – 317

17.3 Průběh soudního procesu – 319

17.4 Dozvuky aféry – 323

18. Poslední léta v ústraní

aneb nemoc, smrt a odkaz Antonína Breitenbachera (1935–1937) – **327**

18.1 Sonda do života arcibiskupského archiváře – 327

18.2 Nemoc, skon a nenaplněné plány – 331

18.3 Rozloučení s arcibiskupským archivářem – 333

18.4 Další osudy arcibiskupského archivu – 337

19. Závěr

aneb uzavření příběhu arcibiskupského archiváře – **341**

19.1 Závěrečné shrnutí – 341

19.2 Směry potenciálního výzkumu – 346

19.3 Autorovo slovo na závěr – 348

Bibliografický přehled monografií, studií a článků

Antonína Breitenbachera – 351

Použité prameny a literatura – 355

Jmenný rejstřík – 395

Summary – 405

Seznam zkratk – 407